УДК 371.3:372.881.111.1

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2\(7\)-779-787](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2(7)-779-787)

Юлінецька Юлія Василівна кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Національний університет «Одеська юридична академія», вул. Академічна, 9, м. Одеса, 65039, тел.: (048) 719-88-16, <https://orcid.org/0000-0002-4357-5811>

Бабій Оксана Юріївна старший викладач кафедри іноземних мов, Національний університет «Одеська юридична академія», вул. Академічна, 9, м. Одеса, 65039, тел.: (067) 933-78-77, <https://orcid.org/0000-0002-0375-7450>

ОСНОВНІ МЕТОДИ І ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛОМОВНОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

Анотація. Вивчення дискурсу як невід'ємної частини міжкультурного, економічного, правового, політичного життя суспільства і суспільних відносин набуває все більшої актуальності у зв'язку з процесами глобалізації та розвитку людської діяльності, змінами в уявленні соціуму щодо пріоритетів та світогляду в самих різних проявах.

Становлення теорії дискурсу значною мірою залежало від наукових розвідок і традицій національних шкіл дискурсивного аналізу, які формували своє бачення дискурсу у взаємодії одна з одною. Вивчення дискурсу здебільшого здійснюється за лінгвістичним, когнітивним, лінгвокультурологічним, соціологічним та інтегративним підходами. Серед зарубіжних і вітчизняних науковців не існує єдиного підходу до вичерпного трактування поняття «дискурс», узгодженості щодо характеристик і методологічних засад аналізу політичного дискурсу. Політичний дискурс став об'єктом різних наук, де акцентовано увагу на його особливостях і напрацьовано власні методи його дослідження. Існуючі інтерпретації термінів «дискурс» і «політичний дискурс» не виокремлюють чіткі межі феномену англomовного політичного дискурсу, враховуючи специфіку об'єкта дослідження.

У статті проаналізовано і узагальнено існуючі підходи до трактування терміну «дискурс», з урахуванням чого визначено місце саме політичного дискурсу, що дозволило окреслити специфічні підходи до вивчення англomовного політичного дискурсу з урахуванням лінгвістичних та екстралінгвістичних чинників за наступними характеристиками: національно-культурний параметр; жанрова спрямованість; концептосфера; репрезентативність метафор; лінгвальні особливості; просодичні засоби; політична спрямованість виступу; особистісний аспект автора промови.

Ключові слова: дискурс, політичний дискурс, англomовний політичний дискурс, підходи та методи дослідження, лінгвістичні та екстралінгвістичні чинники.

Yulinetskaya Yuliya Vasylivna PhD in Linguistics, Assistant Professor, Department of Foreign Languages, National University 'Odesa Law Academy', Academichna St., 9, Odesa, 65039, tel.: (048) 719-88-16, <https://orcid.org/0000-0002-4357-5811>

Babii Oksana Yuriivna Senior Teacher, Department of Foreign Languages, National University 'Odesa Law Academy', Academichna St., 9, Odesa, 65039, tel.: (067) 933-78-77, <https://orcid.org/0000-0002-0375-7450>

OVERVIEW OF METHODS AND APPROACHES TO STUDYING ENGLISH POLITICAL DISCOURSE

Abstract. The study of discourse as an integral part of the intercultural, economic, legal, and political life of society and social relations is becoming increasingly relevant due to the processes of globalization and the development of human activity, changes in society's perception of priorities and the worldview in its various manifestations.

The formation of the discourse theory greatly depended on the scientific research and traditions of national schools of discourse analysis, which formed their understanding of discourse in interaction with one another. Discourse is mostly studied using linguistic, cognitive, linguocultural, sociological and integrative approaches. Among foreign and domestic scholars there is no unified approach to a comprehensive interpretation of the concept of "discourse", and there is no uniformity in the characteristics and methodological foundations of the analysis of political discourse. Political discourse has become a subject of various sciences, which focus on its features and develop their own methods of research. The existing interpretations of the terms "discourse" and "political discourse" do not define clear limits of the phenomenon of English political discourse, taking into account the specificity of the object of study.

The article analyzes and summarizes the existing approaches to the interpretation of the term "discourse", identifies the place of political discourse. This allows defining specific approaches to studying English political discourse given linguistic and extralinguistic factors according to following characteristics: national-cultural parameter; genre; conceptosphere; representativeness of metaphors; linguistic peculiarities; prosodic means; political intentionality of speech; personality of the author of speech.

Keywords: discourse, political discourse, English political discourse, approaches and methods of research, linguistic and extralinguistic factors.

Постановка проблеми. Питання вивчення дискурсу як невід'ємної частини міжкультурного, економічного, правового, політичного життя суспільства і суспільних відносин набуває все більшої актуальності у зв'язку з процесами глобалізації та розвитку людської діяльності, змінами в уявленні соціуму щодо пріоритетів та світогляду в самих різних проявах.

Стрімкий розвиток Інтернету та інформаційних технологій безпосередньо впливає на залученість суспільства до політичних процесів на національному та міжнародному рівнях. Політичний дискурс поступово інтегрується в інформаційний простір людини.

Існують різні наукові підходи і методи досліджень політичного дискурсу як комунікативної практики для здійснення продуктивного діалогу суспільства і політичних інституцій.

Оскільки англійська мова домінує серед мов, які збагачують міжнародну загальноживану політичну лексику, існує потреба, по-перше, у розгляді інтерпретації термінів «дискурс» і «політичний дискурс» у сучасних антропологічних наукових дослідженнях, по-друге, в аналізі підходів до вивчення англомовного політичного дискурсу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У другій половині ХХ ст. антропоцентрична парадигма, не відмінюючи існування порівняльно-історичної, системно-структурної та комунікативно-функціональної лінгвістичних парадигм, набирає суттєвої ваги та відображає зміну пріоритетів у вивченні мови. Так, у дослідженні мовних явищ на перший план висувуються людина, її мислення, духовна та практична діяльність. Розкриття людського чинника в мові – людину, як творця мови і вплив мови на людину, її свідомість та культуру у своїх працях висвітлювали Ф. Боас, Е. Сепір, Б. Уорфа, Ш. Баллі, Г. Гійом, О. Єсперсен, Н. Арутюнова, Г. Бенькевич, П. Костомаров, А. Вежбицька, О. Лащук, Ю. Степанов, О. Падучева.

Перехід до антропоцентричної парадигми, надав дослідженню дискурсу нових ракурсів – він опинився в центрі уваги вчених різних напрямів антропології, культурології, естетики, семіотики, герменевтики, психології, філософії, соціології тощо. Але, зважаючи на те, що кожна галузь напрацьовує свої методи аналізу і термінологічний апарат, все ще не існує уніфікованого підходу до вичерпного трактування поняття «дискурс». Багатогранність поняття зазначив У. Чейф, наголошуючи на обмеженості «будь-яких спроб відобразити його (дискурс) моделювання, звівши дискурс до одного або двох вимірів» [1]. Особливий інтерес науковців викликає створення єдиної системи критеріїв класифікації різновидів дискурсу та дослідження особливостей його типів.

Мета статті – проаналізувати і узагальнити основні підходи до трактування терміну «дискурс», з урахуванням чого визначити місце політичного дискурсу; дослідити особливості вивчення англомовного політичного дискурсу та принципи добору матеріалу для подальших наукових розвідок.

Виклад основного матеріалу. Розвиток і становлення теорії дискурсу значною мірою залежали від наукових розвідок і традицій національних дискурсивних шкіл, які, наприклад, А. Я. Сарна пропонує диференціювати за «етнографічною ознакою» [2].

Структурно-семіологічна позиція французької школи дискурсу сформована такими вченими, як Р. Барт, Ц. Тодоров, А. Греймас, П. Серіо, М. Фуко, М. Пеше, Г. Парре, Е. Бюїссанс, Е. Бенвеніст, Ж. Курте. Дослідження дискурсу

відбувалося, в першу чергу, не за лінгвістичними, а історичними, філософськими, соціокультурними й політико-правовими факторами. Дискурс розглядався як індивідуальний мовний акт, об'єкт міжособистісної комунікації. Французький лінгвіст Е. Бенвеніст визначає дискурс як прагматично орієнтований текст, живу мову, яка включає комунікативні контексти: розмовляючого, слухаючого, інтенцію, місце, час мовлення [3]. Г. Парре описує дискурс як «складний і впорядкований процес або результат продукування мови» [4].

Під впливом ідей М. Фуко, який запропонував історико-формаційне поняття дискурсу, де лінгвістичний аналіз та лінгвістичні аспекти займають другорядне місце, наукова думка представників французької школи почала відображати різноманітність та комплексний характер дискурсивних формацій та розглядати дискурс як «функціонально організовану динамічну систему контекстуалізованих одиниць вживання мови, як інтенціонально обумовлену гетерогенну єдність, що реалізується або у вигляді усного мовлення як результат процесу взаємодії комунікантів в деякому соціально-культурного контексті, або у вигляді письмового тексту в різних його аспектах» [5].

Розвиток німецької школи дискурсивного аналізу пов'язаний з іменами У. Мааса, Ю. Лінка, Ю. Хабермаса, З. Егера, які, з огляду на концепції дискурсу М. Фуко, виділяють ідеологічний фактор серед інших екстралінгвістичних чинників, задіяних у формуванні дискурсу. У концептуальних положеннях теорії дискурсу У. Маас трактує дискурс як «кореляцію між певною мовною формацією та соціально і історично обумовленою суспільною практикою» [6], що підтверджується його дослідженнями мови, яка використовувалася фашистами в період панування ідеології націонал-соціалізму.

Англо-американська школа аналізу дискурсу (З. Харріс, Д. Шифрін) традиційно ототожнює дискурс з діалогічним мовленням, конкретними мовленнєвими актами у певному екстралінгвістичному контексті, тобто лінгвістика взаємодіє з психологією і соціологією і має за мету виявити комунікативні наміри адресата й адресанта повідомлення. Дискурс певних соціальних середовищ розглядається в наукових працях Н. Фейрклау, Г. Кресса, Р. Ходжа, Р. Фаулера.

Серед провідних науковців, які стояли у витоків дискурсивного аналізу текстів голландської когнітивно-прагматичної школи, Т. Ван Дейк, який розуміє дискурс як «складну єдність мовної форми, значення і дії» [7]. Таке розуміння враховує особистісні соціальні характеристики комунікантів, а також соціальні аспекти, які впливають на комунікативну ситуацію у певному часовому, просторовому та інших контекстах.

Всі згадані школи дискурсивного аналізу формували своє бачення дискурсу у взаємодії одна з одною.

Аналіз наукової літератури показав, що вивчення дискурсу здебільшого здійснюється за лінгвістичним підходом, який фокусується на описі «мови як процесу відтворення соціально, культурно і лінгвістично значущих типових

ментальних моделей, які відображають універсальне і спеціальне»; когнітивним підходом, що сприяє вивченню «проблем концептуалізації, категоризації, розвитку і функціонування мовної свідомості»; лінгвокультурологічним підходом, що «дозволяє виявити, дослідити та описати ті складові, які й обумовлюють національну специфіку» дискурсу [8]; соціологічним підходом, який розглядає, дискурс як мовну дійсність, «яку покладено на соціальні координати» [9].

В Україні набуває розвитку інтегративний підхід, що простежується в роботах Ф. Бацевич, А. Белової, П. Зернецкого, О. Селіванової і об'єднує когнітивний та комунікативний підходи. Знаходимо підтвердження у визначенні К. Серажим, яка під дискурсом розуміє «складний соціолінгвістичний феномен сучасного комунікативного середовища, який, по-перше, детермінується (прямо чи опосередковано) його соціокультурними, політичними, прагматично-ситуативними, психологічними та іншими (конститууючими чи фоновими) чинниками, по-друге, має «видиму» — лінгвістичну (зв'язний текст чи його семантично значущий та синтаксично завершений фрагмент) та «невидиму» — екстралінгвістичну (знання про світ, думки, настанови, мету адресанта, необхідні для розуміння цього тексту) структуру і, по-третє, характеризується спільністю світу, який «будується» впродовж розгортання дискурсу його репродуцентом (автором) та інтерпретується його реципієнтом (слухачем, читачем тощо)» [10].

Вищезгадане визначення будемо використовувати у подальших наукових і методичних розвідках, оскільки, на наш погляд, такий підхід дає можливість виокремлювати різні види дискурсу, зокрема політичний, враховуючи як лінгвістичні, так і екстралінгвістичні чинники.

Серед зарубіжних і вітчизняних науковців не існує узгодженості щодо характеристик і методологічних засад аналізу політичного дискурсу. Політичний дискурс став об'єктом різних наук, де акцентовано увагу на його особливостях і напрацьовано власні методи його дослідження. Так, наприклад, С. Кривенко говорить про актуальність вивчення політичного дискурсу в межах політичної науки, «що розширить розуміння політичного дискурсу та з його допомогою доповнить розуміння політичної реальності в сучасному світі» [11]. За В. З. Дем'янковим для опису політичного дискурсу застосовується понятійний апарат політологічної філології. При аналізі політичного дискурсу пропонується брати до уваги «філологічний аспект», «політичні та ідеологічні концепції», які мають вагу у світогляді інтерпретатора, «соціо-психологічний аспект» для виміру ефективності спілкування і досягнення поставлених цілей, а також «індивідуально-герменевтичний» аспект, що враховує особистий зміст мовлення автора у певних обставинах [12]. Увагу також приділено термінологічній наповненості політологічного дискурсу, його специфічній структурі, мовним засобам і письмовому та звуковому оформленню.

Погоджуємося з думкою О. Шейгал, яка надає широке розуміння поняття «політичний дискурс» і пропонує відносити до нього всі мовні висловлювання,

дійових осіб, об'єкти, обставини, час, контекст, пов'язані з політикою і вважає, що «...кожен має право визначати політичний дискурс на свій розсуд. Усі елементи політики так чи інакше опосередковані дискурсом, відбиваються в дискурсі, реабілітуються через дискурс. А тому будь-який матеріал у засобах масової інформації, в якому йдеться про політику і автором якого є політик, або якщо він адресований політику, слід вважати політичним дискурсом» [13].

Отже, одним із ефективних підходів до вивчення політичного дискурсу можна визначити той, що враховує лінгвістичні (особливості політичної термінології) та екстралінгвістичні чинники (світогляд комуніканта, його культурні, ідеологічні особливості та аудиторію, до якої звертається адресант).

Класифікацію політичного дискурсу досліджували О. Шейгал, О. Паршина, А. Родина з фокусом на його жанрову багатогранність і складність. Н. Кондратенко пропонує класифікацію мовленнєвих жанрів політичної комунікації з урахуванням форми, мети, чинника мовця, сфери функціонування. С. Серажим бачить можливим надавати характеристику політичному дискурсу за моделлю, яка враховує сферу використання, вид практичної діяльності, хронологічний період, тип стратегічної комунікативної мети, характер інформації. В. Карасік поділяє думку таких дослідників як, наприклад, Є. Будаєв, А. Чудінов, О. Шегайл, про те, що в основі політичного дискурсу — боротьба за владу, і пропонує вивчати його з урахуванням тематики, специфіки інституту, комунікативної тональності та соціально значущих дій, тобто перформативності.

Актуальність дослідження англomовного політичного дискурсу зумовлена, по-перше, специфікою об'єкта дослідження, оскільки наразі не виокреслено чітких меж цього феномена, по-друге, потребою розробки методичних матеріалів, з урахуванням нових викликів в освітньому процесі, для формування іншомовної професійної компетентності майбутніх політологів, яка надаватиме їм можливість брати активну участь у міжнародному політичному житті.

Аналіз наукової літератури щодо підходів дослідження англomовного політичного дискурсу свідчить, що за останні 20 років розробка якісних комп'ютерних програм, які дозволяють системно обробляти великі обсяги текстових даних, розвиток критичного дискурс аналізу у підгалузях політології та міжнародних відносин значною мірою сприяли становленню методології вивчення англomовного політологічного дискурсу.

У своїх дослідженнях щодо типів дискурсу, Е. Півоні зазначає, що «політичний дискурс загалом обмежується дискурсами (інституціональних) політичних еліт, а саме усними монологічними виступами». Науковець також підкреслює розбіжності щодо сфер політики, зокрема «схильність до питань, пов'язаних із зовнішньою обороною політикою, правосуддям та внутрішніми справами» [14].

Огляд літератури свідчить, що здебільшого англomовний політичний дискурс досліджують з точки зору когнітивного підходу (Д. Лакофф, Д. Шапочкін, Д. Каліщук, О. Кузик), який «передбачає вивчення мовного оформлення висловлення у взаємозв'язку з іншими процесами когніції» [15].

Роботи Т. Фоміної, О. Телятнікової, О. Круглової сфокусовано на аналізі концептосфери мови політиків. Дж. Лакофф, П. Чілтон, А. Гоатлі, Д. Хардман, Є. В. Будаєв, А. П. Чудінов розглядають причини застосування різних концептів та метафоричні репрезентації.

Зростає кількість досліджень з позиції комунікативних стратегій (прогнозів адресанта щодо аудиторії) і тактик (способів мовленнєвого впливу та шляхів реалізації стратегій), які використовують політики для впливу на аудиторію (Л. Славова, Е. Бакумова, О. Дмитрук).

Проблематика просодичної організації мовлення у англomовному політичному дискурсі також викликає науковий інтерес у лінгвістів, оскільки тісно корелює з іншими рівнями продукування дискурсу. Наукові розвідки Р. Потапової, О. Алексієвець присвячено просодичним засобам та їх ролі в актуалізації точки зору мовця і впливу на адресата.

Зазначимо, що при вивченні англomовного політичного дискурсу науковці здебільшого аналізують тексти, які використовуються в політичній комунікації (публічні промови авторитарних політичних особистостей, інтерв'ю політичних лідерів, офіційні заяви тощо) і є ілюстрацією того, як здійснюється політичний вплив відповідних соціальних інститутів завдяки відповідним мовленнєвим чинникам.

Висновки. Огляд наукового фонду з питань визначення поняття «дискурс» дозволив проаналізувати і узагальнити існуючі підходи до трактування терміну «дискурс», з урахуванням чого визначено місце саме політичного дискурсу. Окреслено специфічні підходи до вивчення англomовного політичного дискурсу з урахуванням лінгвістичних та екстралінгвістичних чинників за наступними характеристиками: національно-культурний параметр (мова матеріалу дослідження); жанрова спрямованість (публічні промови, дебати, інтерв'ю з політиками); концептосфера; репрезентативність метафор; лінгвальні особливості (синтаксичні, граматичні, лексичні); просодичні засоби; політична спрямованість виступу; особистісний аспект автора промови (впливовість на світову спільноту, авторитетність у політичному середовищі, посада).

При визначенні принципів добору відповідного матеріалу для подальших наукових розвідок вважаємо за необхідне врахувати також ступінь популярності виступу серед найвидатніших ораторських промов; ступінь загостреності соціального контексту; тематико-ідеологічні тенденції; гендерний аспект; темпоральні рамки.

Вивчення великої кількості вже сформульованих трактувань і напрацьованих підходів та їх комплексне використання дозволяє обрати оптимальну методологію для аналізу англomовного політичного дискурсу.

Література:

1. Chafe W. Beyond Beads on String and Branches in a Tree. Conceptual Structure, Discourse and Language. Stanford, 1996. p.49.
2. Сарна А. Я. Дискурс-анализ. Гуманитарный портал: Концепты. Центр гуманитарных технологий. 2021. URL: <https://gtmarket.ru/concepts/7232>

3. Бенвенист Э. Общая лингвистика. М., 1974. С. 144-145.
4. Parret H. *Prolégomènes à la théorie de l'énonciation: De Husserl à la pragmatique*. Berne, Francfort. New York, Paris, 1987. 205p.
5. Рыжова Л. П. Французская прагматика. М., 2007. 236 с.
6. Чернявская В.Е. От анализа текста к анализу дискурса: немецкая школа дискурсивного анализа. *Филологические науки*. М., 2003. №3. С. 69.
7. Dijk T.A. On the Analysis of Parliamentary Debates on Immigration. URL: <http://www.let.uva.nl/~teun/categor2.html>
8. Мойсеєнко С. М. Основні підходи та методи дослідження дискурсу. *Передовий науково-практичний досвід 2009* : зб. мат. Всеукр. наук.-практ. конф. Миколаїв, 2009. С.2 URL: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/moiseienko_osnovni.pdf
9. Почепцов Г. Г. (мол.) Теорія комунікації. 2-ге вид., доп. К.: ВЦ "Київський університет", 1999. 308с.
10. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність : монографія / за ред. В. Різуна. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2002. 392 с.
11. Кривенко С.-В. О. Семантична парадоксальність політичного дискурсу (теоретико-методологічний аналіз) : дис. на здобут. наук. ступ. канд. політ. наук. Львів, 2016. 216 с.
12. Демьянков В. 3. Политический дискурс как предмет политологической филологии. Политический дискурс: история и современные исследования – Сборник научных трудов. М., 2002. 184 с.
13. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса. М., 2004. 61 с.
14. Piwoni E. Mass-media discourse on emotion, and the feeling rules it conveys. *The Case of Sarrazin debate. Current Sociology*, vol. 68, 3, 2018. pp. 390-407.
15. Кузик О. Когнітивні та комунікативні особливості мовленнєвої агресії в політичному дискурсі (на матер. електр. видань США та Великої Британії) : автореф. дис. на здобут. наук. ступ. канд. філ. наук. Львів, 2019. 296 с.

References:

1. Chafe W. *Beyond Beads on String and Branches in a Tree. Conceptual Structure, Discourse and Language*. Stanford, 1996. p.49
2. Sarna, A. Ja. (2021). Diskurs-analiz. Gumanitarnyj portal: Koncepty. Centr gumanitarnyh tehnologij [Discourse analysis. Humanitarian Portal: Concepts. Center for Humanitarian Technologies]. *gtmarket.ru* Retrived from: <https://gtmarket.ru/concepts/7232>
3. Benvenist, Je. (1974). *Obshhaja lingvistika [General linguistics]*. M. [in Russian].
4. Parret H. *Prolégomènes à la théorie de l'énonciation: De Nusserl à la pragmatique*. Berne, Francfort. New York, Paris, 1987. 205p.
5. Ryzhova, L. P. (2007). *Francuzskaja pragmatika [French pragmatics]*. M. [in Russian].
6. Chernjavskaja, V.E. (2003). Ot analiza teksta k analizu diskursa: nemeckaja shkola diskursivnogo analiza [From text analysis to discourse analysis: The German school of discursive analysis]. *Filologicheskie nauki - Philological Sciences*, 3, 69 [in Russian].
7. Dijk T.A. On the Analysis of Parliamentary Debates on Immigration. URL: <http://www.let.uva.nl/~teun/categor2.html>
8. Mojseenko, S. M. (2009). Osnovni pidhodi ta metodi doslidzhennja diskursu [The main approaches to follow the discourse]. *Proceedings from: Vseukr. Naukovo-praktychna konferentsiia «Peredovij naukovo-praktichnij dosvid» – The All-Ukr. sci.-pract. conf «Advanced scientific and practical report 2009»*. Mikolaïv. Retrived from: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/moiseienko_osnovni.pdf [in Ukrainian].
9. Pochepcov, G. G. (1999). *Teorija komunikacii [Theory of communication]*. (vol. 1-2). K.: VC "Kiïvs'kij universitet" [in Ukrainian].
10. Serazhim, K. (2002). *Diskurs jak sociolingval'ne javishhe: metodologija, arhitektonika, variativnist' [Discourse as a sociolinguual phenomenon: methodology, architectonics, variability]*. Kiïv. nac. un-t im. Tarasa Shevchenka [in Ukrainian].

11. Krivenko, S.-V. O. (2016). Semantichna paradoksal'nist' politichnogo diskursu (teoretiko-metodologichnij analiz) [Semantic paradoxicality of political discourse (theoretical and methodological analysis)]. *Candidate's thesis*. L'viv [in Ukrainian].
12. Dem'jankov, V. Z. (2002). *Politicheskij diskurs kak predmet politologicheskoy filologii. Politicheskij diskurs: istorija i sovremennye issledovanija* [Political discourse as a subject of political science philology. Political discourse: history and modern research]. M. [in Russian].
13. Shejgal, E. I. (2004). *Semiotika politicheskogo diskursa* [Semiotics of political discourse]. M. [in Russian].
14. Piwoni E. Mass-media discourse on emotion, and the feeling rules it conveys. The Case of Sarrazin debate. *Current Sociology*, vol. 68, 3, 2018. pp. 390-407.
15. Kuzik, O. (2019). Kognitivni ta komunikativni osoblivosti movlennevoї agresii v politichnomu diskursi (na mater. elektr. vidan' SShA ta Velikoї Britanii) [Cognitive and communicative features of verbal aggression in political discourse (based on the electronic media of the United States and Great Britain)]. *Extended abstract of candidate's thesis*. L'viv [in Ukrainian].